

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาของกฤษณมูรติ และพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) A comparative study on educational philosophies pertaining to Krisanamurati and Phradhammakosacaraya (Buddhadasa Bhikkhu)

พระวิทยา วรวัฒนโน (สุวรรณคำ)¹ และ พระไกล่รุ่ง ปญญาชีโร²

Phra Wittata Varavasdhano (Suvannakham)¹ and Phraklairung Panyavachiro²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}

Mahamakut Buddhist College, Roi Et Campus^{1,2}

Corresponding author, E-mail : mburec2016@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวความคิดปรัชญาการศึกษาของกฤษณมูรติ 2) เพื่อศึกษาแนวความคิดปรัชญาการศึกษาของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) และ 3) เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาของกฤษณมูรติและพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ที่มีอิทธิพลต่อสังคม ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญาการศึกษาในทัศนะของกฤษณมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) นั้น ในด้านความหมายการศึกษานั้นมีประเด็นที่เหมือนกันคือการพัฒนาชีวิตให้ถึงจุดหมายอันสูงสุด ให้พบกับอิสระภาพทั้งภายในทั้งภายนอก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสามารถที่จะรู้สึกร่วมและสัมผัสกับสิ่งเหล่านั้นโดยตรงได้จริงๆ การศึกษาที่ถูกต้องเป็นการเรียนรู้ชีวิตทั้งหมดให้เกิดความเป็นเอกภาพ ในด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้งกฤษณมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) มองว่าการศึกษากับชีวิตนั้นเป็นเรื่องเดียวกันซึ่งทั้งสองท่านมีแนวคิดที่เหมือนกันในสองประเด็นนี้ คือ 1) จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้รับความรู้ในสาขาต่างๆให้เกิดความชำนาญที่สุดทางวิชาการและเทคโนโลยี 2) จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้องเป็นที่ยอมรับว่าจุดมุ่งหมายของท่านทั้งสองนั้นมีความเหมือนกันในแง่ของจุดมุ่งหมาย และท่านทั้งสองก็เห็นจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ที่อันเป็นสิ่งที่ท่านทั้งสองมองว่าเป็นการศึกษาที่แท้จริงปรัชญาการศึกษาของทั้งสองชี้ให้เห็นถึงอันตรายของการศึกษาปัจจุบันว่าเป็นเรื่องของสาระสมข้อมูลและความรู้จากตำรา การเล่าเรียนสะสมข้อเท็จจริงและฝึกทักษะต่างๆ ในแนวคิดของท่านทั้งสองต้องการให้การศึกษานั้นพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อันที่สุดของการศึกษาในทัศนะของกฤษณมูรติมนุษย์ที่สมบูรณ์ไม่ใช่บุคคลที่สะสมความรู้และไม่ใช้บุคคลสำรวจชีวิตข้างใน แต่มนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นเป็นทั้งสองสิ่งอยู่ด้วยกัน คือรู้จักตัวเองสามารถมีความสัมพันธ์อย่างถูกต้องกับบุคคล ความคิดและสรรพสิ่งประกอบด้วยสติปัญญาจึงมีความอิสระอย่างแท้จริง แม้ในทัศนะของ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ก็มีประเด็นที่คล้ายกันที่ว่ามนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นต้องอยู่ด้วยปัญญาชีวิตที่สามารถสัมพันธ์กลมกลืนกับธรรมชาติได้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาของท่านทั้งสองที่สอดคล้องกัน คือเน้นจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่การศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อันเป็นสิ่งที่ท่านทั้งสองว่าเป็นการศึกษาที่แท้จริง และส่วนที่ต่างกันคือการศึกษาที่จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นมีวิธีการที่แตกต่างกัน โดยที่กฤษณมูรตินั้นใช้การเฝ้าสังเกตสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงภายในความคิดด้วยความใส่ใจ การเรียนรู้โดยการเฝ้าสังเกตโดยไม่มีภาระสะสมข้อมูล ส่วนพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) นั้นมีวิธีการศึกษาที่ก่อให้เกิดความรู้ภายในเรียกว่าโยนิโสมนสิการ ได้แก่การศึกษาชีวิตและสรรพสิ่งโดยพิจารณาด้วยใจอันแนบคาย มีการคิดถูกวิธีความรู้จักคิดหรือคิดเป็นนั่นเอง

คำสำคัญ : การศึกษาเปรียบเทียบ ; ปรัชญาการศึกษา ; กฤษณมูรติ ; พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ)

ABSTRACT

The purposes of the thesis were : 1) to study conceptsthe educational philosophies pertaining to Krisanamurati, 2) to study conceptsthe educational philosophies pertaining to Phradhammakosacaraya (Buddhadasa Bhikkhu)pursue, 3) to compare study on educational philosophies pertaining to Krisanamurati and Phradhammakosacaraya (Buddhadasa Bhikkhu).

The research yields the underlying results: Meaning of education in their educational philosophies has the same issue in that education is developing one's life for the highest goal, having one's life experience both internal and external freedom to become a perfect human being, enabling each to share common feelings and actually touching them directly, The correct education is learning through one's whole life for the sake of unity. In their aims of education, both krisnamurati and Venerable Buddhadasa point out that education and life are the same matter; they have the same opinion in two issues of education and life, namely education for gaining knowledge in different domains culminating in garnering academic and technological competency, and education for bringing about change to become a perfect huma being. Each of which they consider education and life as the real education. Obviously, their educational philosophies stress perils of current education that it is just the matter of collecting data and knowledge out of texts. According to their opinions in so doing, they demand education develop human beings to become perfect ones, which is the highest aim of education, In Krisanamurati's view, the perfect human being is yet to collect knowledge and yet to explore one's internal life. Generally, human beings are of education and life together, i.e. having known his/her own self, having correct relation with others, having thoughts and coping with all things with consciousness and wisdom. Even in Venerable Buddhadasa Bhikkhu's view, it has the similar issue in that the perfect human being must live his/her life through wisdom, having one's life capable of having relation with the nature in harmony.

Their aim of education is correlated in that it put the emphasis on bringing about changing one to become a perfect human being, which they both consider it as the actual education. In stark difference, Krisnamurati's education emphasizing the development of changing a human being to become the perfect one is of a different method by keeping observing things with that actually occur inside one's thoughts. To put it simply, it is the study by keeping observing data, but without collecting them. In Venerable Buddhadasa Bhikkhu's view, he presents the method of the study that generates internal knowledge called "Yonisomanasikara", Proper Attention, that is, studying life and all things by having a thorough method of systematic attention in one's thought.

Keywords : Comparative education ; Education philosophy ; Krishnamurti ; PhraDharmakosajarn (Buddhadasa Bhikkhu)

บทนำ

การศึกษาของไทยในสมัยก่อนนั้นมีศูนย์กลางอยู่ที่วัด โดยมีพระท่านเป็นครูคอยอบรมสั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาในเรื่อง จริยธรรม ศีลธรรมและศิลปะวิทยาการต่างๆ เพื่อให้เป็นคนดี แต่ก่อนที่เด็กจะเข้าไปศึกษาหาความรู้อยู่ในวัดวาอารามนั้น พ่อแม่ก็นับว่ามีส่วนอย่างมากในการอบรมบ่มนิสัยของลูก นอกจากจะมีฐานะเป็นผู้ให้กำเนิดแก่ลูกแล้ว ยังดำรงตนเป็นครูคนแรกของลูกอีกด้วย ปัจจุบันสภาพของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงมาก ศูนย์กลางการศึกษาที่เคยอยู่ในวัดก็ได้ย้ายไปตามโรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ บทบาทในการอบรมสั่งสอนของพระ และพ่อแม่ที่มีต่อเด็กก็ได้เปลี่ยนเป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนแทน นอกจากนี้สภาพทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมก็ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จากที่เคยอยู่กันอย่างสบายๆ ก็กลายเป็นความแออัดยัดเยียด ลักษณะความมีน้ำใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ก็ลดน้อยลง จนกระทั่งเป็นการแข่งขันและแย่งชิงที่นั่งในโรงเรียนนักเรียนนักศึกษาที่เกิดขึ้นในยุคนี้จึงถูกปลูกฝังในการแข่งขัน เช่น การสอบคัดเลือกเข้าเรียน เป็นต้น จากสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตลอดมา ประเทศไทยได้ถูกจัดอันดับเป็นประเทศที่มีคุณภาพทางการศึกษาที่ต่ำในอันดับเกือบสุดท้ายของอาเซียน ถือว่าเป็นการล้มเหลวทางการศึกษา โดยสิ้นเชิงทั้งที่เมื่อก่อนประเทศไทยนั้นได้ถูกมองว่าเป็นประเทศผู้นำทางด้านเศรษฐกิจในอาเซียน โดยถูกจัดให้เป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ต่างจากประเทศเพื่อนบ้านที่ถูกมองว่าเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนา

ปัจจุบันการศึกษาทำให้เกิดวิกฤตทางปัญญาแล้วพาให้เกิดวิกฤตชาติ การบริหารจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ในปัจจุบันมีการบริหารรวมศูนย์อำนาจสู่ส่วนกลาง มีการจัดองค์กรซ้ำซ้อนไม่มีเอกภาพด้านนโยบาย และมาตรฐานประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรต่ำ ขาดการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจึงไม่ได้คนดีคนเก่งมาเป็นครู สังคมขาดศรัทธาและความเชื่อมั่นในวิชาชีพครูขาดการพัฒนา นโยบายอย่างต่อเนื่อง ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน การเข้ารับการศึกษาไม่กว้างขวางไม่ทั่วถึงและไม่เป็นธรรม เกิดความเหลื่อมล้ำในโอกาสการเข้ารับการศึกษาและคุณภาพการศึกษาที่ได้รับ ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่

จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษารื้อฟื้น รวมถึงการเรียนการสอน ไม่ได้เน้นความสามารถสากลเท่าที่ควร ขาดการอบรมบ่มนิสัย ไม่ได้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและภูมิปัญญาไทยอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เพราะคุณภาพครูส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐาน และหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียนเน้นวิชา และครูเป็นตัวตั้งไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงเน้นการท่องจำ แต่ไม่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้เด็กนักเรียนสมัยใหม่คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เป็นรวมทั้งการศึกษาแปลกแยกจากสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม การศึกษาที่จัดอยู่ในปัจจุบันเป็นการศึกษาแบบแยกส่วนไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสังคม อีกทั้งการศึกษาขาด การบูรณาการเชื่อมโยงกับด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาอ่อนด้อยทางคุณภาพ จริยธรรม และขาดความภูมิใจในศิลปะภูมิปัญญาไทย ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่และความมั่นคงสถาพรของชาติไทย

จากปัญหาการศึกษาในสังคมไทยปัจจุบัน มีนักปราชญ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคมไทยในทางการศึกษา คือ กุญชรธรรมและพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) พบว่า กุญชรธรรมมองเห็นปัญหาทางด้านการศึกษาในสังคมปัจจุบันว่าล้มเหลวเห็นความสามารถเฉพาะทางสะสมข้อมูลทางวิชาการ ยึดมั่นอุดมคติทางการศึกษา ปราศจากการเข้าใจสิ่งที่เป็นอย่างจริงหนีจากสิ่งที่เป็นอย่างจริง ก่อให้เกิดความหวาดกลัว จิตเหินห่าง ยอมรับและเห็นแก่ตัวอย่างรุนแรง นำมาซึ่งปัญหามากมายในสังคมปัจจุบัน ดังนั้น กุญชรธรรมมีแนวคิดเชิงปฏิรูปการศึกษาว่า การศึกษาเป็นการเรียนรู้ทั้งหมดของชีวิตก่อให้เกิดปัญญา เป็นปัญญาที่ทำให้เกิดระเบียบ แต่ไม่ใช่วินัยเพราะวินัยคือการบังคับในรูปแบบต่างๆ ให้คนต้องทำตามซึ่งทำให้เกิดความกลัว เขาเห็นว่าการศึกษาที่ถูกต้องคือการตื่นตัวของปัญญา ปัญญาที่นำมาซึ่งความมีระเบียบไม่ใช่วินัย การรู้ในตัวตน ต้องเข้าใจตัวเอง ต้องเรียนรู้ตัวเองไปเรื่อยๆ เมื่อใดที่หยุดการเรียนรู้ชีวิตเริ่มนำเกลียดและโศกเศร้าปราศจากความดีงาม ฉะนั้น การศึกษาที่ถูกต้องเป็นการเรียนรู้ในตัวตนเป็นความรู้ในตัวตน เป็นปัญญา ก็เป็นการใส่ใจโดยไม่มีการเลือกใดๆ เป็นความจริง แต่กุญชรธรรมมิได้ปฏิเสธการศึกษาทางด้านวิชาการเลยทีเดียว ไม่ได้ให้ความสำคัญด้านวิชาการอย่างเดียวเท่านั้น นอกจากจะ

ให้ข้อมูลและฝึกความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สำคัญกว่าสิ่งใดก็คือ การศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ศึกษามองชีวิตอย่างเป็นเอกภาพดำเนินชีวิตให้กลมกลืนเป็นเอกภาพ สำหรับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ได้นำหลักไตรสิกขาข้อ 1. ศีล (พัฒนาด้านพฤติกรรมทางกาย วาจาและการใช้อิन्द्रีย) เป็นการฝึกฝนพัฒนาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับโลกภายนอก 2. สมาธิ (พัฒนาด้านจิตใจ) เป็นวิธีฝึกฝนพัฒนาจิตใจ 3. ปัญญา (พัฒนาด้านปัญญา) เป็นการฝึกฝนพัฒนาความรู้ เพื่อมาจัดเป็นแนวทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติพัฒนาตนเอง กระบวนการของการศึกษาตามหลักไตรสิกขาต้องอาศัยองค์ประกอบภายนอกที่เรียกว่าปรโตโสและองค์ประกอบภายในที่เรียกว่าโยนิโส มนสิการที่เป็นสัมมาทิวฐิ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดปัญญาผู้เท่าทันต่อการดำรงชีวิตและสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อให้ชีวิตบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือสภาพภายนอกและภายในอย่างแท้จริง ดังนั้นทั้งสองมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่สอดคล้องกันคือเน้นจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่การศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อันเป็นสิ่งที่ท่านทั้งสองว่าเป็นการศึกษาแท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์แนวคิดปรัชญาการศึกษาของนักปราชญ์ทั้งสองท่านด้านเชิงเปรียบเทียบในเบื้องต้นเพื่อหาข้อเหมือนและข้อแตกต่างว่าทั้งสองท่านมองภาพรวมของการศึกษาที่ผ่านมาและในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร มีการจัดศึกษาอย่างไร มีอะไรเป็นเป้าหมายและความล้มเหลวนั้นมาจากสาเหตุใด โดยจะพิจารณาให้รอบด้านทั้งความหมายจุดมุ่งหมายของการศึกษาองค์ประกอบการจัดการศึกษาและที่สำคัญนั้นผู้วิจัยยังมีเป้าหมายหลักคือ แนวคิดเชิงปฏิรูปการศึกษา รวมไปถึงการวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาของนักปราชญ์ท่านทั้งสอง เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาและอิทธิพลทางด้านปรัชญาการศึกษาของนักปราชญ์ท่านทั้งสองต่อสังคมอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิดปรัชญาการศึกษาของกษัตริย์
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดปรัชญาการศึกษาของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ)
3. เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาของกษัตริย์และพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ที่มีอิทธิพลต่อสังคม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดการศึกษาในทัศนะของกษัตริย์และพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ประมวลแนวคิดปรัชญาการศึกษาที่เป็นความหมาย จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ การจัดการศึกษาและแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา และเปรียบเทียบ ความเหมือนและความต่างของแนวคิดทั้งสอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการค้นคว้าเชิงเอกสาร (Document Research) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ รวมทั้งจากหนังสือและบทความต่างๆ ในเรื่องที่ต้องการศึกษา
2. ศึกษาอธิบายเปรียบเทียบข้อมูลแนวคิดปรัชญาการศึกษาของกษัตริย์และ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ)
3. สรุปผลพร้อมนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษานั้นและเสนอแนะเพิ่มเติม

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. เก็บรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษาของกษัตริย์และพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยศึกษาการวิเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษา
2. แบบประเมินความเหมาะสมของการศึกษาเชิงเปรียบเทียบปรัชญา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบประเมินไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินตามช่องทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิสะดวก ได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือหนังสือด้วยตัวผู้วิจัยเอง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. เปรียบเทียบปรัชญาการศึกษา ของกฤษฎามูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) เพื่อพัฒนาสังคมปรัชญาการศึกษาในทัศนะ ของกฤษฎามูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) [1] นั้นในด้านความหมายการศึกษานั้นมีประเด็นที่เหมือนกันคือการพัฒนาชีวิตให้ถึงจุดหมายอันสูงสุด ให้พบกับอิสรภาพทั้งภายในทั้งภายนอก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความสามารถที่จะรู้สึกร่วมและสัมผัสกับสิ่งเหล่านั้นโดยตรงได้จริงๆ การศึกษาที่ถูกต้องเป็นการเรียนรู้ชีวิตทั้งหมดให้เกิดความเป็นเอกภาพ ในด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้งกฤษฎามูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) มองว่า การศึกษากับชีวิตนั้นเป็นเรื่องเดียวกันท่านสองนี้เหมือนกันในสองประเด็นนี้ คือ 1) จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้ความรู้ ในสาขาต่างก่อให้เกิดความชำนาญที่สุดทางวิชาการและเทคโนโลยี 2) จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้องเป็นที่ยอมรับว่าจุดมุ่งหมายของท่านทั้งสองนั้นมีความเหมือนกันในแง่ของจุดมุ่งหมาย และท่านทั้งสองก็เห็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาไปที่การศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่อันเป็นสิ่งที่ท่านทั้งสองมองว่าเป็นการศึกษาที่แท้จริง

ปรัชญาการศึกษาของทั้งสองชี้ให้เห็นถึงอันตรายของการศึกษาปัจจุบันว่าเป็นเรื่องของการสะสมข้อมูลและความรู้จากตำรา การเล่าเรียนสะสมข้อเท็จจริงและฝึกทักษะต่างๆ ในแนวคิดของท่านทั้งสองต้องการให้การศึกษาเน้นพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อันที่สุดของการศึกษาในทัศนะของกฤษฎามูรติมนุษย์ที่สมบูรณ์ไม่ใช่บุคคลที่สะสมความรู้และไม่ใช่มนุษย์ที่ตรวจสอบชีวิตข้างใน แต่มนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นเป็นทั้งสองสิ่งอยู่ด้วยกัน คือรู้จักตัวเองสามารถมีความสัมพันธ์อย่างถูกต้องกับบุคคล ความคิดและสรรพสิ่ง ประกอบด้วยสติปัญญา จึงมีความอิสระอย่างแท้จริง แม้ในทัศนะของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ก็มีประเด็นที่คล้ายกันที่ว่ามนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นต้องอยู่ด้วยปัญญาชีวิตที่สามารถสัมพันธ์กลมกลืนกับธรรมชาติได้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาของท่านทั้งสอง จะมีส่วนเหมือนกัน แต่เนื้อหาของแต่ละส่วนทั้งสองแนวคิดให้รายละเอียดไว้ไม่เหมือนกัน คือ การศึกษาที่จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

เปลี่ยนแปลงมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นมามีวิธีการที่แตกต่างกัน โดยที่กฤษฎามูรตินั้นใช้การเผ่าสังเกดสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงภายในความคิดด้วยความใส่ใจ การเรียนรู้โดยการเผ่าสังเกดโดยไม่มีการสะสมข้อมูลส่วนพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) นั้น มีวิธีการศึกษาที่ก่อให้เกิดความรู้ภายในเรียกว่าโยนิโสมนสิการ ได้แก่ การศึกษาชีวิตและสรรพสิ่งโดยพิจารณาด้วยใจอันแยบคาย มีการคิดถุภวิวิความรู้จักคิดหรือคิดเป็นนั่นเอง และมีคำอีกคำหนึ่งที่กฤษฎามูรติและพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ใช้คืออิสรภาพ (Freedom) เหมือนกัน แต่อิสรภาพในทัศนะของท่านทั้งสองมีความแตกต่างกันในแง่ของความหมายที่ว่ากฤษฎามูรติมองว่าอิสรภาพคือ การหลุดพ้นจากการถูกกำหนดจากความคิดและเงื่อนไขทั้งปวง ส่วนพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) มองว่าอิสรภาพ คือการดับปัญหาการหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง แต่ทั้งสองท่านเหมือนกันในแง่ที่ต้องการให้มนุษย์มีอิสรภาพด้วยกันในด้านองค์ประกอบการศึกษา ของกฤษฎามูรติและพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) พบว่า แนวคิดเรื่องครูในทัศนะของท่านทั้งสองนั้นมีความสำคัญมาก บทบาทหน้าที่ของครูในทัศนะของท่านทั้งสองมีความคล้ายกันคือ 1) ครูในฐานะเป็นผู้สั่งสอนให้ความรู้ในวิชาต่างๆ 2) ครูในฐานะเป็นผู้ชี้แนะให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกัน ประเด็นที่แตกต่างนั้นคุณสมบัติของครูใน ทัศนะของกฤษฎามูรติต้องการให้มองตามความเป็นจริงในสิ่งที่เขื่อนอยู่ที่ว่าครูคือมนุษย์คนหนึ่งที่ถูกสังคมครอบงำอยู่ มีความบกพร่องเช่นเดียวกับนักเรียนซึ่งแตกต่างจากคุณสมบัติของครูในทัศนะของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ที่ใช้หลักทางพระพุทธศาสนาอันเป็นอุดมคติ

แนวคิดเรื่องนักเรียนมีความคล้ายคลึงกันที่มองว่านักเรียนนั้นต้องมีบทบาทหน้าที่ 2 อย่างด้วยกันคือ 1) หน้าที่ในการรับการศึกษา 2) หน้าที่ในการสร้างการศึกษาทำให้ตนเองเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อันหน้าที่สำคัญยิ่ง

แนวคิดเรื่องโรงเรียนท่านทั้งสองเสนอบทบาทของโรงเรียนไว้คล้ายกันว่าบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนนั้นเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้และเป็นสถานที่ที่อำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ให้การสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียน กฤษฎามูรติต้องการให้โรงเรียนเปลี่ยนสังคมที่

เป็นอยู่ เป็นหลักนำสังคมแต่ในทัศนะของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ต้องการให้โรงเรียน สังคมและชุมชนนั้นอาศัยกันและกันในอันจะพัฒนาทางการศึกษา

แนวคิดเรื่องหลักสูตรของทั้งสองท่านมีความเห็นที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงกฤษฎมูรตินั้น ไม่ต้องการให้มีการเน้นเนื้อหาวิชาด้านใดด้านหนึ่งเป็นสำคัญแต่ในทัศนะของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) มองว่าการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้จะเป็นทางออกให้มนุษย์

ในด้านกระบวนการจัดการศึกษานั้น กระบวนการของการศึกษาในทัศนะของท่านทั้งสองนั้นมีความแตกต่างกันได้ชัดคือ กระบวนการศึกษาในทัศนะของกฤษฎมูรตินั้น ไม่ได้กำหนดแน่นอน แต่ในทัศนะพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) นั้นได้กำหนดแน่นอน คือกระบวนการของการศึกษาตามหลักไตรสิกขา สิ่งที่กฤษฎมูรติเสนอนั้นคือสมาธิ กล่าวคือความใส่ใจต่อสรรพสิ่ง โดยไม่ได้เข้าไปปรุงแต่ง อันแตกต่างจากพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ที่เสนอการฝึกพัฒนาด้านหลักไตรสิกขา

2. วิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาของ กฤษฎมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) เพื่อประยุกต์ใช้เพื่อจัดการศึกษากฤษฎมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) กล่าวว่า ครูนั้นมีความสำคัญมาก และครูมีบทบาทเป็นทั้งผู้ถ่ายทอดความรู้และผู้ชี้แนะ เพื่อให้นักเรียนมีชีวิตอย่างครบสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาความรู้ และครูทุกคนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอนทางจริยธรรมพร้อมกับการสั่งสอนวิชาเฉพาะ เพื่อพัฒนามนุษย์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

หลักสูตรที่ตนของกฤษฎมูรติ ไม่มีการเน้นเนื้อหาวิชาด้านใดด้านหนึ่งต้องประยุกต์ให้มีการเรียนรู้เพื่อให้เห็นถึงข้อจำกัดของความรู้ และเป็นอิสระจากการยึดติดอยู่กับวิชาการ

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) เสนอให้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้กับหลักสูตรการศึกษา ซึ่งจะทำให้หลักสูตรของการศึกษามีความครอบคลุมในการพัฒนามนุษย์ได้รอบด้านและปรับแนวคิดต่อหมวดวิชาต่างๆ ให้ถูกต้อง เพื่อให้มนุษย์ สังคมและธรรมชาติมีความสมดุลกัน

อิทธิพลปรัชญาการศึกษา ของกฤษฎมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ที่มีต่อสังคมนั้นมองว่าการศึกษาได้รับอิทธิพลจากระบบเศรษฐกิจและสังคมที่พัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรม เป็นอยู่ย่นล้มเหลว ทำให้ทั้งสองท่านเสนอทางแก้

ปัญหาโดยให้การศึกษาใหม่เปลี่ยนแปลงสังคมใหม่

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปรัชญาการศึกษาของกฤษฎมูรติ [2] พบว่าได้กล่าวถึงความจริง 2 ประเภท คือ 1. ความจริงซึ่งอาจรับรู้ได้ด้วยการประสบโดยตรง 2. ความเป็นจริง ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ เป็นเนื้อหาของความคิด หรือคำอธิบายเกี่ยวกับความจริง ความคิดไม่อาจเป็นสื่อกลางในการรับรู้ความจริงได้

2. ปรัชญาการศึกษาของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) พบว่าได้กล่าวถึงพบว่า ได้กล่าวถึงไว้เป็น 2 นัย คือ 1) กฎของธรรมชาติ 2) กฎเกณฑ์ที่สัมพันธ์กับธรรมชาติในแนวคิดเชิงวิทยา

3. เปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาของ กฤษฎมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) [3] เพื่อพัฒนาสังคม

3.1 ประเด็นที่เหมือนกันคือการพัฒนาชีวิตให้ถึงจุดหมายอันสูงสุด ให้พบกับอิสระภาพทั้งภายในทั้งภายนอก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความสามารถที่จะรู้สึกร่วมและสัมผัสกับสิ่งเหล่านั้นโดยตรงได้จริงๆ การศึกษาที่ถูกต้องเป็นการเรียนรู้ชีวิตทั้งหมดให้เกิดความเป็นเอกภาพ

3.2 ประเด็นที่มีความแตกต่างกันได้ชัดคือ กระบวนการศึกษาในทัศนะของกฤษฎมูรตินั้น ไม่ได้กำหนดแน่นอน แต่ในทัศนะพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) นั้นได้กำหนดแน่นอน คือกระบวนการของการศึกษาตามหลักไตรสิกขา สิ่งที่กฤษฎมูรติเสนอนั้นคือสมาธิ กล่าวคือความใส่ใจต่อสรรพสิ่ง โดยไม่ได้เข้าไปปรุงแต่ง อันแตกต่างจากพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ที่เสนอการฝึกพัฒนาด้านหลักไตรสิกขา

4. วิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาของ กฤษฎมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) เพื่อประยุกต์ใช้เพื่อจัดการศึกษา

4.1 กฤษฎมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) กล่าวว่าครูนั้นมีความสำคัญมาก และครูมีบทบาทเป็นทั้งผู้ถ่ายทอดความรู้และผู้ชี้แนะ เพื่อให้ให้นักเรียนมีชีวิตอย่างครบสมบูรณ์ทั้งทาง ด้านวิชาความรู้

4.2 อิทธิพลปรัชญาการศึกษาของ กฤษฎมูรติกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ที่มีต่อสังคมนั้นมองว่าการศึกษา

ได้รับอิทธิพลจากระบบเศรษฐกิจและสังคมที่พัฒนาไปสู่สังคม
 อุตสาหกรรม เป็นอยู่นั้นล้นเหลือ ทำให้ทั้งสองท่านเสนอทางแก้
 ปัญหาโดยให้การศึกษานำมาเปลี่ยนแปลงสังคมใหม่

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการ
 ปฏิรูประบบการศึกษาใหม่เพื่อให้ประชากรของประเทศมีคุณภาพ
 มากยิ่งขึ้น

1.2 ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากร
 ในโรงเรียนอยู่เสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีประสิทธิภาพและ
 ควรมีการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่เสมอเช่นกัน

1.3 ควรส่งเสริมนโยบายพัฒนาคุณภาพทางด้านจิตใจ
 มากกว่าที่จะส่งเสริมและนำเข้าวัตถุนิยมสิ่งทีก่อให้เกิดผลในทาง
 ลบระบบการศึกษานี้ ควรที่จะเน้นเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม
 มากกว่าวิชาชีพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงการทำวิจัย

2.1 การศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาการศึกษาของกฤษณมู
 รติและพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) เพื่อให้เห็นกระบวนการ
 พัฒนาการให้ถึงญาณวิทยา

2.2 การศึกษาเชิงจริยศาสตร์สิ่งแวดล้อมในทัศนะขอ
 งกฤษณมูรติ

2.3 การศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ในพุทธปรัชญาเถรวา
 ทกับกฤษณมูรติ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ พระไกรสรัง ปญญาวิโร,ดร.อาจารย์ที่ปรึกษา
 หลัก พระครูวีระธรรมาภินันท์ และดร. อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 ที่เมตตาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ขอขอบคุณคณะ
 ทำงานทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยทำให้การทำวิจัยบรรลุ
 วัตถุประสงค์ในการศึกษาในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] Krishnamurti. (2005). **The study and the essence of Translated by NuanKham Chan.** Songkhla : Anvi Kanyana Foundation.
- [2] Krishnamurti. (2006). **A new dimension of education for a complete human being, translated by a verbal Sun.** Bangkok : Anvsana Foundation.
- [3] Krishnamurti. (2000) **Krishnamurti at the Hermes Valley, translated by Supaporn Pongpruek.** Bangkok : Komon Gypsum Foundation.

